

SCLOVENECC

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za insertate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Fillalei
Novo mesto.

Bollettino No 1106

Il porto di Algeri bombardato

11 velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate co-
munica:

L'aviazione dell'Asse ha bombardato questa
notte il porto di Algeri.

Su Pantelleria nel corso di violenti attacchi
aerei, quattro velivoli sono stati distrutti dalle
artiglierie.

Una duplice incursione avversaria causava
danni e vittime nei dintorni di Taranto, dove un
»Liberator« precipitava colpito dal fuoco della
difesa.

Batterie contraeree, entrate in azione contro
una formazione nemica che sorvolava il territorio
della provincia di Trapani, abbatterono con
aggiustato tiro quattro apparecchi.

Un altro bimotore si inabissava in mare nei
pressi dell'isola di Favignana in seguito a com-
battimento con la nostra caccia.

Nel cielo di Malta cacciatori germanici hanno
abbattuto un »Spittfire«.

NOTA AL BOLLETTINO 1106

Fra la popolazione della provincia di Taran-
to a seguito delle incursioni citate dal Bollettino
di oggi si deplorano 24 morti e 41 feriti.

Vojno poročilo št. 1106

Alžirsko pristanišče bombardirano

11 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Oso letalstvo je to noč bombardiralo prista-
nišče Alžir.

Nad Pantellerijo je topništvo med silo-
vitimi letalskimi napadi sestrelilo štiri letala.

Dvojni nasprotni napad je povzročil škodo in
žrtve v okolici Taranta, kjer je bil od obramb-
nega ognja sestreljen en »Liberator«. Protiletalsko
topništvo, ki je streljalo na sovražno skupino, ka-
tera je preletela ozemlje pokrajine Trapani, je
s točnimi zadetki sestrelilo štiri stroje.

Se en drug dvomotorni je treščil v morje
blizu otoka Favignana, zadet v boju z na-
šimi lovci.

Nad Malto so nemški lovci zbili en Spitfire.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1106

Pri napadih, omenjenih v današnjem vojnem
poročilu, so našli 24 mrtvih in 41 ranjenih med
prebivalstvom v pokrajini Taranto.

Tajnik stranke poroča o delu GIL-ovih kuhinj

Rim, 5. junija. AS. Tajnik stranke je podal
Duceju naslednje poročilo o šolskih kuhinjah GIL-a:
Konec šolskega leta so prenehale delovati kuhinje
GIL-a, ki so začele delovati 1. oktobra, so oprav-
ljale svoje delo tudi med zimskimi počitnicami,
tako da je njihovo podporno delo trajalo 200 dni,
kakor ste Vi naročili. Podpore je bilo deležnih na-
slednje število učencev: oktobra 879.816, novembra
1.224.212, decembra 1.352.729, januarja 1.191.427,
februarja 1.376.594, marca 1.424.341, aprila 1.300.075,
maja 1.400.000. Čeprav so bili deležni podpore vsi

rednično potrebni prosilci in čeprav so bili kriti
izdatki od zveznih poveljstev, je vendar bilo do-
seženega nekaj prihranka od 520 milijonov lir, na-
menjenih za te podpore. Ta prihranek je bil upo-
rabljen za podpore v kolonijah za tiste, ki so
moralo zapustiti mesta, v počitniških kolonijah za
delavsko mladino, za otroke, ki so potrebni po-
sebe nege in za nadaljevanje GIL-ovih šolskih
kuhinj v pokrajinah Kalabrija, Sicilija in Sardi-
nija z ozirom na posebne krajevne potrebe.

jišću letalske bitke na kubanjskem mostišču, pri
Orlu in Kursku, kjer da je nemško letalstvo zgu-
bilo 100 do 150 strojev. Na vzhodnem bojišču ni
bilo velikih letalskih bitk, res pa so bila delava
ogledniška letala in številni so bili napadi na pro-
metna ter preskrbovalna središča. Nemško letal-
stvo je tu doživelo nekaj izgub, ki pa so malen-
koste v primeri s sovjetskimi izgubami.

Berlin, 5. junija. AS. Nemška uradna agencija
je izvedela, da je večer skupina nemških hitrih
bojnih letal napadla mesto Eastbourne na južni
angelski obali. Nemška letala so iz nizke višine
epuščala razdiralne bombe na industrijske in že-
lezniške naprave. Nastali so obširni požari.

De Gaulle je moral kloniti pred Eisenhowerjem

Tanger, 5. jun. Nečastna komedija spora Gi-
raud-De Gaulle je končno končana. Angleški in
ameriški zastopniki v Alžiru so morali zelo trdo
delati za doseg tega uspeha. Tako je večer Reu-
ter tolmačil sporazum med obema malopridnima
nasprotnikoma. Eisenhower je sprejel De Gaullea
in mu sporočil, da se mora v 24 urah sporazum-
eti z Giraudom, sicer mu bo odvzel dovoljenje
za bivanje v Alžiru in ga izgnal v London. Ta
ultimat je dovedel do sporazuma, o katerem zdaj
toliko govorijo. Rešena pa so bila le obrobna in
drugačnja vprašanja, vsi globlji vzroki za spor pa
niso bili odpravljani. Sklenjeno je bilo: 1. da se
smatra 6 članov (Giraud, Georges in Monet na
eni ter Ge Gaulle, Catroux, Massigli in Philip na

razne posledice, nesrečo, ki je ni mogoče pre-
prečiti drugače, kakor da se omogoči čim prož-
nejši in gibljivi denarni oblok, ki sem ga ome-
nil prej. V glavnem država nima na razpolago
več kakor dveh načinov za kritje izrednih stroškov
v vojni: posojila ali pa davki na večino denarnih
sredstev, ki so narasla sprito poživljenega ob-
toka, katerega so narekovale začetne potrebe vo-
jnega gospodarstva ali nujne potrebe državne bla-
gajne ali pa neizogibne molnje v obloku. Ali pa
se doseže kritje stroškov z nadaljnjimi novimi iz-
dajami plačilnih sredstev. V prvem primeru se
država dokoplje do tega, da drži vaje v rokah,
ko nastopijo pogoji za ravnotežje v gospodarski
konjunkturi, in da izda primerne ukrepe ter tako
obdrži veljavo svojemu denariju. Ako pa se tega
prvega načela ne držimo ali pa se ne posreči
držati se ga do konca, potem je ni druge mož-
nosti, kakor zavrti tiskarski stroj za bankovce
in tako množiti kroženje denarja še povečati
ter gledati, kako narodna valuta divje pada in
se začne cene dvigati. Ni treba naštevati posledic,
strahot in pogube takšnega bolnega finančnega
in gospodarskega procesa, ki so doživljale mnoge
države med prejšnjo svetovno vojno in po njej,
in se jih prav vsi še dobro spominjamo. Fazilem
je jasen in odkrit nasprotnik te nevarne možnosti.
Besede, ki jih je Duce izrekel lani 26. marca v
Beneških palači, so temeljni kamni naše politike.
Množice italijanskih varčevalcev ne more drugega,
kakor pritrditi tem smernicam, ki poročujejo za
trdnost narodnega kredita in varuje vse gmo-
le in moralne vrednote te trdnosti, ki je nainpo-
srednejši izraz in označba vse naše gospodarske
usode, namreč trdnosti italijanske lire. Zato je
prav, da država od časa do časa kliče, da se okre-
pi volja in stremiljenje in da bi se dal vsem var-
čevalnim silam nov zagon.

V tem kočljivem začetku četrtega vojnega leta,
v katerem se je pojavil zastoj v avtomatskih nalo-
bah kapitalov, kar se je takoj poznalo v narašča-
jočem obloku bankovcev in v sporednem porastu
cen, se je vlada spravila na delo, da uredi in izpo-
polni svojo finančno politiko. Hotela je in je spravi-
la v sklad s sedanji potrebi ter v okrepitev dr-
žavnega proračuna, ki je dopuščal večjo ali manjšo
svobodo, izkoristiti višje dohodke, na katere mo-
ra računati. Tako je hotela s primernimi ukrepi
popraviti stroj izmenjav, pa naj pride v njih do
ukaznega kol nenavadnega položaja, ter spravila
pod dejansko državno ureditev nekatere panoge,
ki so se iz raznih vzrokov hotele izmakati njenemu
nadzoru. Tako se je finančna politika lotila fiskal-
nih sredstev, s katerimi bi zajela tudi nove do-
hodke, ki se niso bili enakomerno obdavnjeni. Gle-
de tega se je izkazala tudi smernica socialne pra-
vičnosti, ki jo je zasledovala fašistična vlada, s tem
da je okrepila fiskalno nadzorstvo, ki naj bi bolj
strogo pazilo med drugim na vojne dobičke. Ti so
namreč v nekaterih oblikah nenadoma in silno
močno narasli, tako da vznemirjajo dušo delav-
skega ljudstva ter pogubno vplivajo na srčnost bo-
jevnikov in njihovih družin. Izdali so primeren
pravičnik in stroge ukrepe za buden nadzor glede
ureditve in revizije cen vojnih dobav. Na ta način
bo finančna politika dosegla dvojne cilje: prvi je
splošen in v skladu s civilno pravičnostjo, ki se
naslanja na nezmoljiv zakon sorazmernosti, ki naj
vlada v vseh gospodarskih odnosih in naj popravi
neskladnosti med preteklostjo in sedanjostjo; dru-
gi poseben cilj pa je v tem, da bo navadni državni
proračun v najkrajšem času prišel do ravnovesja.
Tako bodo vsi varčevalci lahko mirni glede svojih
naložb, ker bodo videli, da so njihove koristi za-
varovane s običajnimi fiskalnimi dohodki. Toda še
drugo poročilo je dano za varnost vrednote, ki so
jim bile izročene: tu bi rad samo omenil, kako
vesel sem bil, da sem lahko pred obema zakonodaj-
nima zbornicama razložil obvezo, ki jo je potrdil
Duce, glede razdelitve bremena. Breme bodo mo-
rali po načelu sorazmernosti nositi bogati državlja-
ni, tako da bodo po merilih jasne pravičnosti pri-

spevali po svojih možnostih na raznih gospodar-
skih področjih. Ta načela je fašistična vlada že
uveljavila. Tako bo državni proračun v svojem
običajnem delu prišel do ravnovesja, kar bo izpri-
čalo, da bo država nadaljevala svojo finančno po-
litiko s primernimi moralnimi in pravičnimi smer-
nicami. Uredila bo zdravo gibanje med denarno
izmenjavo in tako zvanimi moralnimi vrednotami,
in sicer s sredstvi, ki bodo uresničila potrebno
disciplino ter preprečila vsakršni poskus inflacije.

Vlada se je zdaj lotila državnega varčeva-
nja, da bi bila kos neodločljivim in najvišjim
denarnim potrebam vojne. Zavrača vsak prisil-
en ukrep in vsakršno enodnevno ter škodljivo
sredstvo in se obrača samo na množico držav-
ljanov, ki naj v običajni obliki prispevajo pro-
stovoljna posojila ter hkrati nudi varčevalcem
posebne ugodnosti. Novi petletni državni papirji
z nagrado so namreč na razpolago pod najbolj-
šimi pogoji in nudijo znatne koristi, ker pri-
našajo dejanski letni dobiček 5.90% ter so pro-
stosti davka nasledstva, vpisnega davka pri pro-
stosu za dote in rodniško premoženje. Najbolj
značilno zanje pa je, da bodo v poslednjih dveh
letih sprejeti kot plačilo neposrednih davkov.
Tako bo nova državna vrednotnica po volji
lastnika lahko veljala kot plačilno sredstvo že
po treh letih. Glede tega pa bi se rad pripom-
nil, da ne bo pri tem nobene izgube. Pri držav-
nih posojilih pa morajo imeti podpisovalci v
oči še več kot osebno korist, ker se morajo
zavedati, da s tem pomagajo domovini in tako
zbirajo sile vseh njenih sinov za skrajne napore.

Po drugi strani je odveč pripominjati, da
mora državljan, če hoče soditi o primernosti
in splošnih ugodnostih posojila, upoštevati bi-
stvene stvari iz finančne politike svoje vlade,
da jo bo lahko dočela odobrili z duhom in ji
podaril zaupanje, ko bo podpisoval ogromne ali
skromne vsote, katere se obveže plačati.

Zdi se mi, da sem vam dal zanesljiva za-
gotovila o trdnosti državnega proračuna. Do-
dajam še, da teža javnih dolgov, ki bremeni
narodno bogastvo in davčni stroj, ne sme
vzbujati vznemirjenja, četudi ni lahka. Najprej
je treba poudariti, da se je stroj državnega
gospodarstva pokazal, da je sposoben prestajati
tudi trde preskušnje. Poleg tega znašajo obre-
sti za dolgov 35% od dejanskih dohodkov
državnega proračuna. To je skoraj enako raz-
merje kakor v letu 1890, ki je v letopisu ita-
lijanskih financ zapisano kot leto velikega olaj-
sanja. In kakor tedaj bo tudi danes italijan-
ska država znala biti kos svojim obveznostim.
Res je, da je leta 1920 to razmerje padlo na
približno 20%, a treba je upoštevati, da smo
zdaj v najbolj kočljivem in najbolj težavnem
razdobju vojne in da po drugi strani zaradi
novih in starih davčnih kreditov ta odstotek
pada že od 35% na 30%, s čimer je doseženo
izboljšanje takega obsega, da daje to nadaljnje
poročilo varčevalcem.

Zalil bi vašo čustva, če bi se po vsej tej
razpravi o posebnih splošnih koristih hotel mu-
diti še pri moralnem in domoljubnem pomenu
podpisovanja in pri pospeševanju podpisovanja
pri drugih. Vsi, ki me poslušate, ste sinovi in
dediči časti našega naroda, ki daje iz sebe
svoje najboljšje v hrabrih in neustrašnih voja-
kih vseh vrst orožja, s čimer drži pokoncu ti-
soletno izročilo slave, medtem ko kaže svetu
zbrani ponos svojih mest, žrtve upoštevalne
besa nasprotnikovih napadov. Italijansko
ljudstvo, ki po poljih, po delavnicah, po tovar-
nah in v civilni službi nadaljuje vsakdanje
delo, daje svetel vzgled čudovite discipline in
neomajne zavesti o dolžnosti in bo s svojimi
prihranki zatrdno hotelo podpreti mogočni fi-
nančni odpor države ter dati vojskam sred-
stva, potrebna za našo obrambo in za zmago
naše zgodovinske usode.

Sovjeti so imeli občutne izgube

Berlin, 5. junija. Sovjetski pritisk na kuban-
jskem mostišču se je polagoma zmanjšal. V Berlinu
smatrajo, da so hoteli Sovjeti s tem napadom pre-
dvideti nemško-romunsko divizijo, da bi lahko
mirno poslali svoje divizije proti Krimskaj. Zdi
se že lahko reče, da so nemško-romunski obrambni
uspehi stalno pomembnejši in položaj se je ustalil,
ker so bili uničeni vsi sovjetski tanki, ki so pre-
dri glavno nemško zaporno črto in ker so nemško-
romunski oddelki v protinapadih zavzeli tiste po-
stojanke, ki so jih morali 1. junija zaradi velikan-
ske sovražne premoči opustiti. Edini nevarnejši
sovjetski napad je bil predvčeršnjim pri Kijev-
skoju. Po običajni topniški pripravi je sovjetska
pehota napadla. Sodelovalo je kakih 60 bombnikov
in 65 tankov. Takrat pa so nastopili nemški stmo-
glavci, se spuščali nad sovjetske oddelke, sečali
smrt v ruskih vrstah in uničili 24 tankov. Ta stra-

hoten napad je zmedel sovjetske polke, ki so pre-
nehali napadi, dočim so se tanki še naprej borili.

Berlinski listi objavljajo tudi prvo poročilo o
množičnem nemškem letalskem napadu na Kursk,
ki se nahaja med Orlom in Bjelgorodom. Postaja
v Kursku je bila dobesedno zbrisana in Sovjeti so
v letalskih bojih izgubili 51 letal. Radio Moskva
je poročal, da se je te velike letalske bitke udeležilo
500 letal.

»Völkischer Beobachter« poroča tudi o bojih
med Velikom in Velikim Luki. Ogledniška letala
so poročala, da se sovražnik pri Veliku pripravila
za napad. Nemški napadalni oddelki so ponoči pre-
korčili podtine Velika — Sovjeti so s topovi to
mesto popolnoma razdejali — nato pa so se pod za-
ščito umetne megle prebili do sovražnih prednjih
postojank. Napad je prekosil vse pričakovanje,
kajti uničene so bile velike količine vojnega gra-
diva, namenjenega za sovjetsko ofenzivo. Ko so
napadalni oddelki opravili svojo nalogo, so se vrnili
na svoje postojanke. Sovjeti so nato prešli v proti-
napad in bi s svojimi tanki morda uspeli, toda
težko nemško topništvo je 13 tankov uničilo, so-
vražnika pa ustavilo.

Stalin je odgovoril Rooseveltu

Stockholm, 5. jun. Roosevelt je na tiskovnem
sestanku potrdil, da je dobil od Stalina pismo,
kateremu mu je prinesel Davies. Roosevelt ni ho-
tel ničesar povedati o vsebini Stalinovega pisma.
Roosevelt je nato zanikal glasove, češ da je po-
slnik Združenih držav v Sovjetski zvezi Stand-
ley prosil za razrešitev. Končno je izjavil, da vla-
dajo med njim in rdečim diktatorjem pristrani in
odlični odnosi.

Krajevni boji na vzhodu

Veliko sovjetsko oboroževalno podjetje ob srednji Volgi bombardirano 22 sovjetskih letal sestreljenih

Hitlerjev glavni stan, 5. junija. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču je potekel dan
razen krajevnega bojnega delovanja mirno.

Močan oddelek težkih nemških bojnih let-
al je napadel preteklo noč pomembno sovjet-
sko oboroževalno podjetje ob srednji Vol-
gi. Opaženi so bili številni bombni zadetki v
velikih tovarniških objektih pozneje pa požari
okrog njih.

Davi so hitra nemška bojna letala v Se-
vernem ledenem morju potopila dve
trgovski ladji s skupno 6000 tonami. Lovci iz
spremvstva so sestrelili po do sedaj razpoložlj-
vih vesteh 22 sovjetskih letal. Izgubili smo eno
lastno letalo.

Pristaniške naprave v Alžiru so bile
bombardirane v noči na 5. junija.

Pri napadu sovražnih lovcev na zaščitne
enote vojne mornarice pred nizozemsko
obalo so slednje sestrelile dve sovražni letali.

Oddelek hitrih nemških bojnih letal je
obstreljeval večerj pristaniške in tovarniške
naprave v južnoangleškem obalnem mestu
Eastbourne. Težka nemška bojna letala so
napadala kraje v zapadni, srednji in
južni Angliji.

Od vseh teh nastopov se dve nemški letali
nista vrnila.

Berlin, 5. junija. AS. Dejstvo, da je bilo v maju
uničenih na vzhodnem bojišču 1257 sovjetskih letal,
Nemci pa so izgubili le 143, je najboljši dokaz
za premoč nemškega letalstva nad sovjetskim in je
najboljše znanje boljševiških in angleških po-
ročil, češ da so bile zadnje dni na vzhodnem bo-

Okrajni civilni komisariji pri Visokem komisarju

Ljubljana, 5. junija.

Včeraj, 4. junija, je Visoki komisar v vladni palači vodil sestanek okrajnih civilnih komisarijev v pokrajini.

Navzoči so bili podprefekt David, kvestor Ravelli, načelnik kabineta podprefekt Bisia, nadzornik tehnične službe, pokrajinski zdravnik, nadzornik pokrajinskega odbora za protiletalsko obrambo, ravnatelj in podravnatelj po-

krajinskega prehranjevalnega zavoda in strokovnjak pokrajinskega namestitvenega urada.

Potem, ko so civilni komisariji podali poročila o svojih upravnih področjih, je Visoki komisar podal pregled o raznih vprašanjih, ki so bila načeta, in dal navodila tako glede prehrane, kakor tudi glede zdravstvenega stanja, o protiletalski obrambi in o poslovanju civilnih uradov Visokega komisariata.

Seja sveta Pokrajinske zveze delodajalcev

Ljubljana, 4. junija.

Danes dopoldne se je vršila v sejni dvorani Pokrajinskega sveta korporacij 11. redna seja sveta Pokrajinske zveze delodajalcev za Ljubljansko pokrajino. Predsednik Zveze je pozdravil navzočega zveznega podtajnika Enza Sello-nija, nadalje dr. Atulija Apollonija kot zastopnika predsednika Pokrajinskega sveta korporacij komendatorja dr. Edvarda Bisia, strokovnjaka pri Zvezi dr. Silvija Marchesonija, strokovnjaka pri posameznih združenjih, ki so vključena v zvezi itd.

Preden je prečital svoje poročilo o delu, ki ga je opravila Zveza v lanskem in letošnjem

letu, je izrazil zahvalo Zveze Ekse. Visokemu komisarju, ki je vedno pokazal zanimanje za gospodarske potrebe pokrajine. Nadalje je izrazil tudi željo, da bo Ekse. Visoki komisar tudi v bodoče izkazoval svoje zanimanje za gospodarska vprašanja, kar je jamstvo za zagotovljeno gospodarsko bodočnost pokrajine.

Zvezi svet je nato ponovno izvolil prejšnje člane izvršilnega odbora, ki že po svojem svojstvu niso člani tega odbora, in je odobril poročila o proračunih in računskih zaključkih Zveze ter včlanjenih združenj, kakor tudi pri-spevke, ki jih morajo plačati delodajalci, končno pa je tudi potrdil sklepe o sindikalni vklju-čitvi.

Nemški vojak čaka s puško ob nogi

Sedanji odmor ga draži, toži se mu po borbi, da bi izvojeval mir

Berlin, 5. junija. V tem času pričakovanja velikih in odločilnih dogodkov dela Nemčija obratun o svojih mogočih virih in možnostih. Li jo navdajajo z gotovostjo, da lahko vedro gleda v bodočnost. Čim bolj se bliža trenutek velikega spopada na raznih bojiščih, tem bolj narašča za-upanje naroda. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: Mi poznamo načrte naših sovražnikov, oni pa naših ne poznajo. Totalna mobilizacija, izve-denja pretekle mesece v Nemčiji in po vsej Evropi, je opremila nemški vojni stroj z orožjem in mu dala rezerve delovnih sil, ki zadoščajo za vsako morebitnost. Nemška vojna izdelava je izvedla velikansko delo, ki je dalo povečani nemški ar-madi po količini in kakovosti boljše orožje kakor kdaj koli prej. Ne vemo, kdaj bo odbila ura velike preizkušnje. Vemo pa, da so nemške sile pri-pravljene za izpolnitev vsake naloge na vzhodu, na zahodu in na evropskem jugu.

»Kölnische Zeitung« opominja, da je sedanji odmor uvod v trde bitke in zahteva od vseh ska-ljenega duha in močno srce. Sovražnik računa na tradicionalno nagnjenost nemškega ljudstva k sa-mokritiki. Narod se mora zavedati, da v velikih vojnah, ko se odloča o usodi ali življenju kakega naroda, ne vodi do zmage le orožje, marveč tudi živci. »Völkischer Beobachter« izjavlja, da je v teh tednih, ko se v obrisih že vidijo odločilni dogodki, bolje delati in malo govoriti, kakor pa ugibati, kaj bo prišlo, kje in kdaj. To prepustimo

našim nasprotnikom, ki s tolikšno nervozo pričakujejo bodoče dogodke. Mi zaupamo v svojo moč in v Hitlerja, ki je vedno pokazal, da obvlada vsak položaj. Četudi se včasih nemškim armadam ni nasmehljalo pričakovan uspeh, so sposobnosti nemškega vojaka in uresničevanje notranje fronte vedno preprečile sovražniku odločilne zmage. »Schlesische Zeitung« pa piše: Na bojišču vlada mir, toda nemški vojak ne miruje. Po dramatični borbi v pretekli zimi bi se na prvi pogled zdelo, da je z veseljem pozdravil sedanji čas počitka. Za seboj ima strasne mesece. Do roba je izpil bridki kelih zimske bitke. Drugič je preživel raz-besnelo zimo. Njegovo srce se je v teh tednih zje-klenelo. Vojak je bil izmučen, potreben počitka. Danes pa mu mir ne zadošča, ampak ga draži. Ne zato, ker bi bil žejen krvi in razdejavanja. Tega je že preveč preizkusil. Vendar pa mrzlično čaka. Vidi, da so bile vrzeli v divizijah napolnjene s svežimi silami iz Nemčije, z njimi pa je prišlo novo orožje in rad bi se pomeril s sovražnikom. Toži se mu po borbi, da bi izvojeval mir. Tretje poletje vidi nemški vojak v Rusiji pot, ki jo bo moral še prehoditi do cilja. Ve, da bodo potrebne še težke žrtve, pa je pripravljen na vse, tudi na žrtvovanje samega sebe za zmago domovine. Pri-pravljen je čakati še nekaj tednov, tudi nekaj mesecev, ker ve, da se v tej veliki vojni nič ne zgodi, kar bi ne bilo potrebno. Na vzhodnem bojišču čaka nemški vojak s puško ob nogi. Morda bo čakal še en mesec ali več mesecev.

Med Angloamerikanci in boljševiki še ni edinosti

Pred vdorom v Evropo hočeta Washington in London v celoti spoznati namene moskovske sfinge

Berlin, 5. junija. »Anglosasi bodo izvedli vdor-ni poskus v Evropo le potem, ko bo Stalin pokazal vse svoje karte«. Tako neki nevtralni list tolmači številna poročila prihajajoča iz Newyorka. Vsa poročila se strinjajo v ugotovitvah, da Stalin z razpustom kominterne še ni odstranil vseh spornih točk in nesoglasij med vojnimi cilji ter stališčem Anglije in Amerike na eni ter Sovjetske Zveze na drugi strani. Še vedno obstajajo različni nespo-razumi ozemeljskih sovjetskih teženj kakor tudi glede pogojev bodočega političnega in gospodar-skega sodelovanja med Angloamerikanci ter So-vjeti po vojni. Washington in London pritiskata na Moskvo, naj se postavi proti Japonski in dovoli severnoamerikemu letalstvu uporabo važnih oporišč v Sibiriji. Zaradi tveganosti vdornega poskusa v Evropo bi bili Anglija in Amerika pripravljene

za vdor pod pogojem, da dobita od Kremlja točne garancije. Pred začetkom hočeta v celoti spoznati namene moskovske sfinge. Vsa ta poročila je ob-javil nevtralni tisk, predvsem švedski. Z ozirom na sedanji položaj ni dvoma, da so utemeljena. V Ber-linu vedo, da gre v marsičem za »živčno vojno« proti trojni zvezi, toda — tako izjavljajo v Berlinu — osne sile so pripravljene na najhujše, to je, da resno gledajo na anglosaški vdorni poskus v Euro-pi. Nemške in italijanske sile so pripravljene za nastop proti sovražnemu izkrcanju bodisi na sre-dozemskih, bodisi na norveških obalah ali kjer koli drugod. Evropa pa ni tisto, kar je bila Afrika. Če se hoče sovražnik izkrcati, mu ne zadošča majhen ekspedicijski zbor, ampak potrebuje najmanj mili-jon mož. To vojsko bo potem treba preskrbovati preko morja.

Italijanske sile uničile 36 ladij v treh mesecih

Rim, 5. jun. AS. V zadnjih treh mesecih so italijanske pomorske in letalske sile v Sredozemlju in Atlantiku potopile 36 sovražnih trgovskih ladij z 250.000 tonami.

Blum se bo tretjič oženil

Pariz, 4. junija. AS. Izvedelo se je za željo bivšega predsednika francoske vlade in vodi-telja francoske ljudske fronte Leona Bluma, ki je zdaj v Nemčiji, da bi se rad navzlec pozni starosti tretjič oženil. Nemške oblasti so do-volile njegovi zaročenki, ločeni ženi advokata Henryja Torresa judinji Reichenbachovi, pri-hod v Nemčijo k svojemu bodočemu možu.

Rudarska stavka v USA

Buenos Aires, 4. junija AS. Stavka ameri-ških rudarjev se je tako razširila, da je mo-ral Roosevelt sklicati v hiši sestanek z notra-njim ministrom Ickesom in člani vojnega sveta. Stavka se je razširila na novih pet velikih rudnikov v državi Illinois. Stavka je povzročila krizo v vojni industriji. Ker ni premoča, je prenehala delo v Detroitu, kjer več tisoč de-lavcev izdeluje motorje Packard. V tej tovarni je torej popolnoma zastalo izdelovanje letal-skih motorjev ter motorjev za vojne ladje.

Vremenska napoved: 6. junija nedelja: večinoma jasno, vdor vročega vala.

7. junija, ponedeljek: pretežno jasno, podnevi silna vročina.

Uradni dokument o načrtih kominterne

Pariz, 5. jun. AS. »Matine« je objavil besedilo pisma, ki ga je poslal predsednik kominterne odgovornim voditeljem komunističnih strank v Evropi, naj ga objavijo komunističnim vojakom v Evropi nekaj dni pred razpustom kominterne. To pismo so našli pri nekem komunistu, ki je sku-sal na skrivaj prekorajčiti francosko-švicarsko me-jo. Podpisal ga je generalni tajnik kominterne. Di-mitrov. V njem napoveduje važno »strateško od-ločitev« ter vzpodbuja komuniste, naj to odloči-tev izkoristijo pri meščanskih razredih, zlasti pa med katoliškimi krogi in jih prepričujejo, da ne obstaja nikaka komunistična nevarnost. Obenem je treba člane komunističnih strank poučiti o prav-em namenu tega koraka, da bodo dobro razu-meli, da bo ta korak po prehodu dobil dovedel do svetovne revolucije in do diktature proletariata. Komuniste je treba poučiti o tem posamično in poskrbeti, da ne bi izbrili tega pisma manj za-nesljivi elementi.

Trije vohuni obsojeni pred sodiščem za zaščito države

Rim, 5. junija. AS. Pred posebnim sodiščem za zaščito države je bil proces proti trem vohunom, ki so sporočali sovražniku novice politično-vojaškega značaja. Nemški državljani Sauer Kurt, časnikan, in Italijan Fazio Gaetano, sin nizozemske matere, sta sporočala švicarskemu državljanu Robertu Stei-gerju, rezervnemu poročniku švicarske vojske, vsa poročila, ki sta jih zbrala v krogih, kamor sta za-hajala. Steiger je odstopal te novice neki tuji državi. Sauer je bil obsojen na smrt, Steiger na dosmrtno ječo, Fazio Gaetano pa na 30 let ječe. Nad Sauerjem je že bila izvršena smrtna obsodba.

Nemška vojna izdelava presešla vsa pričakovanja

Berlin, 4. junija AS. Nemški minister za oborožitev dr. Speer je bil z nekaterimi naj-boljšimi sodelavci sprejet v Hitlerjevem glav-nem stanu. Poročal mu je, da je povečanje vojne izdelave prekosilo letošnje leto vsa pričakovanja, pa naj gre za izdelavo orožja, tan-kov ali streliva. Hitler je ugotovil, da je ta uspeh, ki je prekosil vsa pričakovanja, po-sledica neumornega prizadevanja vseh delavcev in delavk v težki industriji ter odlične orga-nizacije, ki so jo preteklo leto izvedli odgo-vorni voditelji nemške vojne industrije. Tako delavcem in delavkam kakor voditeljem vojne industrije je izrazil svojo zahvalo. Hitler je na-to pohvalil nemško oboroževalno tehniko, ki jo vodijo nove in izvirne ideje, pomagajoč ji do-segati tako sijajne uspehe.

Proslava zedinjenja Italije in ustave

V nedeljo, dne 6. junija bo Ljubljana slo-vesno proslavila obletnico zedinjenja Italije in ustave in zato bodo vsa javna poslopja okraše-na z zastavami. Tudi župan mesta Ljubljane je odredil, da morajo biti na mestnih poslopih izvešene trobojnice. Zato naj prebivalstvo Ljub-ljane brez razlike posnema ta vzgled državnih uradov in županstva s tem, da okraši svoja poslopja z zastavami. Zastave bodo razobešene od zore do mraka.

Sprememba predpisov glede giba-nja in javnih obratov v Kočevju

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil, da se začne s 6. junijem pa do nove odredbe odreja čas za svobodno gibanje zno-traj bloka v Kočevju od 5. do 22. ure. Javni lokali in prireditve znotraj bloka se morajo zapirati ob 21.30.

Za ostalo ozemlje kočevske občine pa ve-ljajo glede gibanja in glede zapiranja javnih obratov prav isti predpisi, kakor so bili postav-ljeni 1. aprila 1943-XXI.

V ostalem pa se prav v ničemer ne spre-mene določila uredbe z dne 30. oktobra 1941-XX in 24. junija 1942-XX.

Obnovitev dovoljenj za kroženje avtomobilskih vozil

Urad za motorizacijo pri Visokem komisa-riatu objavlja, da s 30. junijem zapadejo do-voljenja za kroženje avtomobilov, vpisanih v Ljubljanski pokrajini.

Da bi si mogli ta dovoljenja obnoviti, mo-rajo prizadeti po redni poti poslati posebno prijavo, kolkovano s 6 lirami, na urad za ci-vilno motorizacijo in sicer do 30. junija t. l. in priložiti dovoljenje za vožnjo z avtomobilom kakor tudi vojno legitimacijo.

Razdelitev krompirja

Pokrajinski prehranjevalni zavod obvešča potrošnike v Ljubljani, da morajo dvigniti krompir na aprilske odrezke do torka 8. t. m. ker po tem datumu izgubijo ti odrezki vsako veljavnost.

Krompir razdeljujejo naslednje tvrdke: Kmetijska družba; Jelačin; I. Del. konsumno društvo (v vseh poslovalnicah); Konsumno društvo Vič; Gregor; Nickelsbacher; Smrkolj; Nabavljalna zadruga železničarjev; Šarabon; Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev; Ekonov; Bačovec; Lunder Terezija, Rožna do-lina; Mariako, Prisojna ulica 5.

Po kratki in težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, nas je za vedno zapustila v 74. letu starosti naša predobra mati, gospa

Klun Terezija roj. Trdan

dne 5. junija 1943 v Slajmerjevem domu v Ljubljani. Prepeljali jo bomo v nedeljo, dne 6. junija v Sajevec št. 24, od koder bo pogreb na farno pokopališče v Hrovači v torek, dne 8. junija 1943, ob 9 dopoldne.

Ljubljana, Sajevec, Renicci, dne 5. junija 1943.

Zalujoči ostali:

Janez, Ludvik, France in Lojze, sinovi; Karolina por. Oberstar, Marija por. Krsnič, Nežka por. Puželj, Ivanka, hčerke, zetje, snaha, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

Na praznik Gospodovega vnebohoda nas je po kratkem in hudem trpljenju v razcvetu svojih let nenadoma Bogu vdano zapustil, pokrepčan s Kruhom Gospo-dovim, naš nad vse ljubljani in nepozabni sin, brat, stric in svak, gospod

VINKO

K večnemu počitku ga začasno položimo k Sv. Križu. Pogreb bo v ponedeljek, dne 7. junija 1943, ob pol petih popoldne iz kapelice sv. Franciška na Zalah.

Trata, St. Vid, dne 5. junija 1943.

Globoko žalujoča rodbina ARHAR - KOPINOVA

Treba je pripomniti, da je carska vlada bila sicer res premalo prožna v svoji notranji politiki in preveč stroga z nasprotnimi strankami, da pa je bila v tem upravičena zaradi pretiranih zahtev teh strank. Če bi njihov boj proti nepravilnostim bil zmeren, bi go-tovo zmagale nad pretiranim konservativizmom. Največja ovira za na-ravni razvoj dežele je bilo dejstvo, da so boj proti vladi vodile skrajne stranke, ki so odklanjale kakršno koli misel na mirno evolucijo in so brez vsakega ozira pripravljali veliki prevrat.

Ze za časa vlade Nikolaja I., v dobri nastanka tretjega stanju, so bili voditelji revolucionarnega gibanja prežeti utopijskega socializ-ma, prinečenega iz Francije in so stremeli za tem, da bi posnemali francosko revolucijo. Začelo se je torej govoriti z veliko vne-mo o »sveti giljotini« in o pobojih. Pozneje so preureditve Aleksandra II. zadovoljevale samo zmerno evolucionistično manjšino. Velik del intelek-tualcev pa je bil pod vplivom revolucionarnega duha. Terorizem, ki se je pojavil, nikakor ni izzval splošnega obsojanja. Ravno na-sprotno, zmorne stranke so se kazale čudno prizanesljive nasproti

38

tem izgredom. Vsi so gledali samo romantično stran revolucije, ne da bi se zavedali njene nevarnosti. Atentatorje so smatrali kot muč-nike, predvsem tisti, ki sami niso bili sposobni za kako odločno dejanje in niso hoteli videti posledice takega terorizma, ki bi ga podpiralo javno mnenje. Videli smo, kdo so bili tisti, ki so ustvar-jali to javno mnenje in da so voditelji teh ljudi izhajali iz sloja in-telektualcev, ki ni imel nikakih tradicij in je zato preziral pretek-lost ter stremel z vojni silami za tem, da bi si zagotovil kakršnokoli politično vlogo. Poleg tega pa je bil še očaran od spominov na fran-cosko revolucijo. Največja nevarnost je obstojala prav v nedoločenosti zahtev, ki so namenoma bile izražene z nejasnimi besedami. Vodi-telji so dobro vedeli, kam hočejo dospeti, a tega nikakor niso ho-teli povedati javno. Govorilo se je o socialni pravičnosti, o človeškem dostojanstvu in o politični svobodi. Te besede so privlačevale ljudi vseh slojev, ki niti malo niso želeli splošnega prevrata in ki si niti niso mogli predstavljati kakšen naj bi bil ta prevrat, ker niso poznali resničnih stremiljenj skrajne stranke. Ta nejasna gesla se niso mnogo razlikovala od zahtev zmernih krogov, ki so hoteli od-straniti samo nekaj zlorab in doseči sodelovanje v vladi s pomočjo parlamenta. Skrajni krogi so se skrivali za najbolj pravične zahteve in ustvarjali videz, da tudi oni ne zahtevajo od vlade drugega, kot pravice, ki jih je do sedaj krivično odklanjala. Politična policija je bila boljše poučena in je vedela, da ima opravka z najhujšimi na-sprotniki, nikakor pa ne z zmerno opozicijo. Toda ker med obema strujama ni bilo točne razdelitve, so koraki policije bili skoraj vedno odvrtni, ker se je zdelo, da dela na slepo in da ne zna ločiti pravih zločincev od neškodljivih sanjačev. Tisti, ki so se sami postavili za voditelje ljudstva, so pripravili javno mnenje tako, da je poznalo

samo primere krivične strogosti, medtem ko je resnična priprava revolucije, ki je že zelo napredovala, ostala popolnoma skrita. Bilo je v tem usodno nesoglasje, ki je vladi odvzelo vsako zaupanje in spoštovanje. Bodoči zgodovinarji ruske revolucije bodo morali raz-deliti odgovornost tega nesporazuma in bodo brez dvoma poudarili dvolično vlogo liberalov, ki se niso hoteli nikdar ločiti -t akretnih struj, pač pa so se zvezali z njimi, ker so jih smatrali kot izvrstno orodje, s katerim so hoteli oplasti vlado in jo prisiliti k popustli-vosti. Toda ta taktika je s strani vlade izzvala slepo reakcijo.

A nimamo nikakega namena, da bi pisali zgodovino ruske revo-lucije. Poudariti hočemo samo, da je bilo popolnoma naravno, da vodilni krogi v državi niso zaupali tistim, ki so za pravičnimi za-zahtevami skrivali načrte za samomor vsega družabnega reda.

Nemogoče je bilo, da bi carica ne gledala položaja s tega vidika, v trenutku, ko se je začela zanimati za notranjo politiko dežele. V tem je bil razlog, zakaj je vedno bila nasprotna vsem, ki so se dru-žili z liberalci. Vedno je nejasno slutila za lepimi besedami grozeče razpoloženje. Slutila je tudi, da tisti, ki so govorili v imenu naroda, nikakor niso bili predstavniki resničnega mnenja in resničnih te-ženj naroda samega. Njena napaka je bila v tem, da si je domišljala, da sama bolje pozna to mnenje in te težnje.

Povedali smo že, da je njeno pojmovanje o dobrem muškiju bilo zelo daleč od resničnosti. Tudi ko je pozneje imela priliko, da je videla to ljudstvo bolj od blizu v osebi vojakov, mornarjev in ro-marjev, je imela pred očmi še vedno samo sliko kmečkega stanja. Do konca pa ji je ostal neznan gospodarski položaj, ki je delal »meta nezadovoljnega in ki je privedel podeželsko ljudstvo pod popolni vpliv spretnih agitatorjev.

Romanje vernikov k Mariji Pomagaj v stolnico

Ljubljana, 5. junija.

Od vseh Slovencev ljubljena čudodelna podoba Matere božje — Marije Pomagaj — je sedaj stalno v naši sredi, v stolni cerkvi, nameščena na desnem stranskem oltarju sv. Dizme, kjer je namoščena neko drugo podobo Matere božje. Odkar se je Marija Pomagaj vrnila v epokorni procesiji v soboto popoldne v stolnico, jo stalno obkroža veliko število vernikov, ki se ji vdano bližajo s prošnjami in priporočili. Gledajo jo videti naše ljudstvo, kako se zbira krog te čudodelne podobe, ki jo je desetletja in desetletja častilo in h kateri se sedaj, v tako resnih časih, zopet približuje z vdanostjo, z otroško preprostostjo in globoko vernostjo. Že takoj prve dni so gospe in dekleta nanesle na oltar razkošno cvetje, ki se sedaj stalno menjava, tako da je vedno sveže. Marija Pomagaj med cvetjem, krog nje pa verna erca, to je prava podoba, pravi obraz našega ljudstva in našega časa.

Pred oltarjem, na katerem je čudodelna podoba, stalno kleči toliko vernikov, kolikor dopušča prostor, ostali verniki pa čakajo v klopih, vsi z rožnim vencem v rokah ali z molitvenikom. Takoj ko nekaj vernikov odide izpred oltarja, se približajo drugi, ki pokleknejo in goreče molijo ter se priporočajo Materi božji. Vsak zase in za druge poklanja Mariji svoje bridkosti, svoje želje in svojo prošnje. Med temi verniki so nešteti, ki so bili večkrat že pri Mariji Pomagaj in ki se sedaj zatekajo k njej kot svoji zaupnici. Prihaja pa tudi mladina, v nežnih mladeniških in deklinskih letih, ki jo vodijo sem starši ali starejši svoji in ki prvič gleda to čudodelno podobo. Slika Marije Pomagaj je tako izrazita, da ima nedvomno tudi veliko umetniško vrednost. Izraz oči in lica Matere božje ter Jezusčka je tako gniljiv, tako mil in prodiren hkrati, da človeka gane in mora nehoti poklekati, tudi če ne bi to nameraval. Toda vera v ljudeh je tako močna, da se bližajo oltarju z največjo otroško vdanostjo in ljubeznijo.

Prihajajo vsi: vseučiliški profesorji poleg preprostih delavcev, stare žene in mlada dekleta, fantje v najlepših letih, poleg odraslih mož, otroci, ki komaj izgovarjajo prve molitve, poleg duhovnikov, redovnic, lepo oblečene gospe, kmetice, skratka vsi, zastopniki vsega naroda. Šolarke so na primer namenjene v gimnazijo ali na razne tečaje, pa mimogrede še skočijo v stolnico, da se s kratko molitvijo priporočijo Mariji Pomagaj za boljši uspeh pri pouku, pride oče, ki prosi Mater

božjo za sina, mnogo pride tudi takih, ki ne prosijo ne zase, ne za nikogar osebno, temveč za vse — da bi Mati božja izprosil pri Bogu mir človeštva — tako se spleta poleg vidnega venca cvetja krog Matere božje še nevidni, toda mnogo bolj veličasten venec nešteti prošnji in zahval. Med neštetiimi častitelji so tudi taki, ki so se že zaobljubili pred nekaj leti za romanje k

Po čem ločimo šolane plavalce od samoukov

Kopalci se navadno zadovoljijo s tem, da vztrajajo na površini vode; in če jo znajo kolikor toliko hitro »rezati«, tedaj so prepričani, da so izvršni plavalci. Toda s plavljanjem je podobno kot s petjem ali kot z drugimi veščinami; vsega se je treba dandanes učiti, pri vsakem udeleževanju ločijo pravilno od nepravilnega ter govorijo tudi o slogu, tehniki in podobnem. Ker smo ravno v času kopalne sezone, bo zanimivo zvedeti, kaj je v plavljanju pravilno in kaj nepravilno; marsikdo se bo prepričal, da ni tak mojster tega lepega športa vročih dni kot si je morda predstavljal.

Šolane plavalce lahko na prvi pogled ločijo od nešolane že po ležanju na vodi. Športniki, ki so se učili crawlja na Iliriji, ležijo skoraj vodoravno na površini vode, pri samoukih pa opazite, da jim visijo noge globoko proti dnu. Če bi primerjali oba primera s čolnom, tedaj bi lahko rekli, da leži izurjen plavalec lepo na površini vode kakor lahek tekmovalni čoln, samouk pa se težko pomika naprej, ker mu nudi povešeno telo preveč upora in je podoben tovrstnemu čolnu, čigar trup sega globoko v vodo. Popolnoma razumljivo je, da je pravilna lega telesa pri plavljanju samo ena: skoraj vodoravno ležanje ob površini vode.

Tudi po držji glave lahko ugotovimo ali gre za šolane ali za nešolane plavalce. Ljudje, ki se bojijo vode, molijo navadno glavo visoko nad vodno gladino. Takšna drža utruja, hkrati pa pomeni nepotrebno izgubljanje energije. Ne smemo namreč pozabiti na Arhimedov zakon, ki pravi, da izgubi vsako telo v vodi toliko na teži, kolikor znaša teža izpodrinjene vode. Ker je torej glava edini del telesa, ki moli iz vode, pomeni pri vztrajanju na površini vode tudi razmeroma občutno breme, ki ga mora držati s plavalnimi gibi. Pri

Mariji Pomagaj, pa zaradi vojnih časov niso mogli izpolniti zaobljube, sedaj pa so srečni, da morejo poklekati pred pokroviteljico našega naroda in se ji zahvaliti za izkazane milosti ter jo prositi za nadaljnje.

Marija Pomagaj v stolnici je postala vnovič cilj romanja nešteti in to romanje raste od dneva do dneva. Še bodo prihajali verniki, še bodo prosili Marijo Pomagaj in se ji zahvaljevali, zakaj ona je bogata milosti in močna v svojih priporočilih pri Bogu.

šolanem plavalcu bomo opazili, da drži tudi glavo v vodi (n. pr. pri plavljanju crawlja) in da jo suče samo toliko, da pridejo usta na površino, da lahko vdihuje.

Ko že govorimo o glavi, se lahko dotaknemo še nekaterih podrobnosti. Če boste videli plavalca, ki ima lica napeta kakor trobentač, če boste opazili, da zapira oči in se kremlji, ko mu pljusne voda v obraz, tedaj ne bo težko uganiti, da gre za neizurjenega kopalca; dobrega plavalca namreč ne moti pljuskanje vode, oči ima ves čas odprte (gleda seveda tudi pod vodo), pa tudi sicer se drži mirno kakor na spreduhu.

Toliko o legi telesa in o držji glave. Enake važnosti je tudi plavalno premikanje rok in nog. Strokovnjaki pravijo, da ne smemo izvajati plavalnih gibov z mčjo, temveč mehko in sproščeno. Napačno je torej energično zabadanje rok v vodo in napačno je tudi veslanje z napetimi mišicami. Slab plavalec napravi vtis telovadca, ki strumno ali odsekano izvaja svoje gibe; plavalec pa, ki je tako izurjen, da lahko preplava 100 m v 80 sek. ali celo v boljšem času (svetovni rekord v plavljanju na 100 m znaša 56,4 sek!) plava mehko in sproščeno ter spominja njegove kretnje v marsikaterem oziru na ribje plavljanje.

Če se vprašamo, kako ne smemo plavati, tedaj si moramo zapomniti, da je napačno povesti noge, moleti glavo visoko nad vodno gladino, napenjati lica, pozabiti na dihanje, plavati z napetimi mišicami in izvajati plavalne gibe trdo ali odsekano; prav pa je ležati na površini vode kakor deska, mirno dihati kakor pri spreduhu in izvajati mehke kretnje, pri katerih potrošimo najmanj moči.

Križanka št. 90

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21					22								23	
24						25					26	27	28					
29					30	31			32							33		
34				35			36	37	38	39					40			
41			42	43			44			45	46		47	48	49		50	
51		52			53					54		55			56			57
58					59				60									

Vodoravno: 1. hrvatski roman, 16. Verdivjeva opera, 20. poljski pridelek, 21. ljubimec, 22. znamenita ameriška letalka (1898—1937), 23. starorimski denar, 24. egiptovski mrlič, 25. sramotiv, 27. alkoholna pijača, 29. trdna snov, 31. kožuovina, 32. italijanski slikar (1518—94), 34. prevajalec romana pod 1. vodoravno v slovenščino, 39. gorovje v Sahari, 40. frantski maršal (1802—1869), 41. izumitelj plinskih motorjev, nemško moško ime, 43. starorimsko hišno božanstvo, 44. nordijski denar, 45. Shakespeareova naslovna oseba, 48. angel, 51. tekma, 53. srbsko moško ime, 54. pamet, 55. del glave, 56. nemški romanopisec (1834—1912), 58. Aškerčeva pesem, 59. prevozno sredstvo, 60. pisatelj romana pod 1. vodoravno.

Navpično: 1. prometna ovira, 2. gora na Balkanu, 3. kraj v Avstriji, 4. francoski modroslovec (1828—1893), 5. Aleksandri, 6. tvorba na železu, 7. nebesna stran, 8. reka v Španiji, 9. znanost, 10. kislina, 11. nadglavišče, 12. glasbilo, 13. ploskovna mera, 14. slavna italijanska rodovina s pridevkom di Revel, 15. samoglasnik iz besede pod 31. vodoravno, 16. moško ime, 17. hoditi, 18. italijanski pesnik (1265—1321), 19. langobardski vladar (749 do 756), 20. evropski ognjenik, 28. ostris, 30. prislino delo, 31. plemiški naslov, 33. trinog, 35. zvok, 36. kitove škrge, 37. Medvedji oči, 38. čud, 41. pesnitev, 42. reka v Rusiji, 43. pralni pripomoček, 46. afriški ptič, 47. soglasniki iz znanje jetejke jedi, 49. mesto v Nigeriji, 50. finski pripovednik (1861—1922), 52. kratica za rimsko katoliški, 55. del stroja, 57. kemični znak za natrij.

Rešitev križanke št. 89

Vodoravno: 1. Dorritova najmlajša, 19. Ohio, 20. kokava, 21. Rea, 22. Oto, 23. oda, 25. bosjak, 26. ozeba, 27. Klio, 28. dlan, 29. oltar, 31. Azov, 34. odmik, 37. sraka, 40. Mirko Javornik, 44. Apatin, 48. Sili, 49. trk, 51. mil, 53. botanik, 55. ena, 56. Atala, 57. oaza, 58. ovoj, 59. premik, 60. Kasal, 61. Charles Dickens.

Navpično: 1. dohom, 2. ohol, 3. ris, 4. rojak, 5. Ikar, 6. Tokaj, 7. oko, 8. Vazov, 9. ave, 10. nabor, 11. Arad, 12. jek, 13. malik, 14. loi, 15. Atos, 16. jod, 17. šola, 18. Ada, 24. Ana, 30. trias, 32. zamah, 33. volar, 35. mitos, 36. kan, 38. Rakek, 39. kinin, 41. ihta, 42. oral, 43. Nove, 45. Pire, 46. teme, 47. Naks, 48. sak, 49. tla, 50. Koc, 52. Iza, 53. bol, 54. ajd, 59. pi.

Smrtna nesreča v Kamni gori pri Trebnjem

Ko je prvega junija peljal posestnik Retelj Janez iz Lokovke umetna gnojila čez progo, se je zgodila na križišču šentjanske železnične nesreča, ki je zahtevala tudi njegovo življenje. V trenutku namreč, ko bi moral Retelj prevoziti železniško progo, je pripeljal šentjanski vlak, ki je pregazil voz, Retlja pa je lokomotiva potegnala pod kolesa in ga med ostanki razbitega voza dobesedno zmelala. Pokojni zapuška 7 nedolletnih otrok, s katerimi sočustvujejo vsi.

Dobra in zla sloga

Ko se je med ljudstvom organiziral oborožen odpor proti vedno hujšemu nasilju komunizma, so komunisti vrgli v javnost geslo, češ da se razdira narodna sloga. Že prej so uporabljali to propagandno frazo. Ko so osnovali svojo »Osvobodilno fronto«, so ožigosali vsakogar, ki je fronte ni odobral, češ da je proti narodni skupnosti. Glasno so pa zavpili zlasti tedaj, ko so se začeli dvignili z orožjem proti njim in se začeli braniti. Od leve in desne so začeli padati očitki, da se dela razdor, da se uničuje narodna sloga itd. Ta očitki je nekako ostal, in celo nekateri, ki do komunizma nimajo nikakih simpatij, z neko zagrenjenostjo in mrzno gledajo na tiste, ki niso pustili, da bi se Slovenci »zedinili« v Osvobodilni fronti ter si tam ustvarili »slogo«.

O pomenu sloge je bilo že v polpreteklosti veliko nespornostimljenja. Sploh je za sodobni čas značilno, da ne zna ločiti pojmov in da mnogokrat nižje vrednote predpostavlja višjim. Sloga je namreč lahko dvojna: dobra sloga in zla sloga, sloga v dobrem in sloga v zlem. Treba je torej med slogo in slogo dobro razlikovati. Dobra sloga ustvarja ljubezen, ki je po Tomažu lahko naravnana na božjo dobroto ali pa na dobroto bližnjega. Narediti razdor v tej slogi, ki jo ustvarja prava ljubezen, je gotovo greh. Zato je rečeno v Pregovorih: »Sest reči je, ki jih Bog sovraži, sedmo pa stidi njegova duša: in kot sedmega postavlja tistega, ki trosi med brate razprtije.«

Je pa še druga sloga, ki je zla sloga, sloga v zlem. To slogo ustvarja neurejena ljubezen ali pa celo sovraštvo, ki se zoperstavlja kakš

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 6. rožnika: Norbert, škof in ustanovitelj reda; Mehtilda, devica in ustanoviteljica reda; Kandida, sveta žena.

Ponedeljek, 7. rožnika: Robert, opat; Ana Garzia, devica; Pavel, škof in mučenec.

Torek, 8. rožnika: Medard, škof; Kalliope, mučenica; Klotulf, škof; Viljem, škof.

Zgodovinski paberki

6. rožnika:

1. 754. Je umrl mučenik smrti Anglosas Winfried ali Bonifacij, apostol Nemčije. S svojimi učenci je širil Kristusov nauk in ustanavljal samostane, ki so postali pomembna kulturna središča. Najimenznejši izmed teh samostanov je bil v Fuldi. Bonifacij je organiziral frankovske cerkve z ustanovitvijo ali obnovo številnih škofij. Papež mu je podelil nadškofijsko čast s sedežem v Kölnu, kasneje v Mainzu. S tem, da je svoje cerkvene ustanove podredil državi kakor tudi papežu, je pripravil svetovnozgodovinsko zvezo med frankovsko državo in papežstvom. V pozni starosti se je napolnil še enkrat oznanjeval krščansko vero k Frizom, ki jih je še v mladosti brezuspešno skušal spreobrniti, tam je zaslužil mučeniški venec.

1. 1369. se je rodil Jan Hus, pridigar v Bellet-hemski kapeli v Pragi in pozneje profesor na praškem vseučilišču. Užival je zaradi svoje resnosti in strogega navedenega življenja velik ugled. V spisih, ki jih je objavil v češkem jeziku, se je oprijel krivoverstev naukov Johna Wicelija, pobijal papežev primat, nastopal zoper svetno oblast cerkve ter pobiranje denarja za odpustke, ter označil sveto pismo kot edino in najvišjo cerkveno avtoriteto. Po Husovem nasvetu je kralj Václav preuredil praško univerzo, ki je bila dotlej čisto v nemških rokah. Po novi ureditvi je bil merodajen češki element, zato je večina nemških dijakov in profesorjev zapustila Prago ter odšla v Leipzig, kjer so osnovali novo univerzo. Hus je postal prvi rektor preurejene univerze v Pragi. Po koncu v Pisu se je Hus sprijel s papežem, praški nadškof je izobčil iz cerkve, toda Hus je nadaljeval svoje delo in pridobil s svojo govorniško spretnostjo vedno več pripadnikov. V tem se je sešel v Konstanco, kjer je bil izveden potrebne cerkvene reforme. Hus je odšel s cesarjevo spremnico na koncil, toda tam so ga kmalu zaprli in ko ni hotel preklicati svojih naukov, kot krivoverca živga sežgali na ermdni leta 1415.

1. 1860. je umrl največji italijanski državnik 19. stoletja Camillo Benso Cavour, ki je v dobi svoje vladarjevalne sardinskega kraljestva popolnoma preuredil ter okrepil, nakar je v zvezi z Napoleonom III. politično Avstrijo iz Lombardije in zedinil Italijo.

Izšla je knjižica
Stražar naših svetinj
(univ. prof. dr. Lambert Ehrlich)
Dobi se v knjigarnah in trafikah. 1 lira.

Novi grobovi

† Gospod Anton Sucher, revizor cestne električne železnice v pokopju v Ljubljani, je po dolgi bolezni za vedno zatihnil svoje oči. Pogreb bo v nedeljo, 6. junija, ob pol petih popoldne, iz kapelice sv. Petra na Zalah k Sv. Križu.

† Gospodična Alojzija Kopač v Ljubljani, je po hudi bolezni mirno v Gospodu zaspa. Pogreb bo v nedeljo, 6. junija, ob 5 popoldne, iz hiše žalosti Rožna dolina 11-22, na farno pokopališče na Viču.

† Gospa Frančiška Kerkoč roj. Slokar je umrla v Ljubljani. Pogreb pokojne bo v nedeljo dne 6. junija 1943 ob 3. popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu.

Naj rajnim sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše iskreno sožalje!

Osebnosti

= Poročila sta se včeraj v Ljubljani mladi slovenski zdravnik dr. Janež Jože iz Globeli pri Sodražici in gđ. Zabukovec Anica iz Nove vasi pri Rakeku! — Mladima zakoncem kličemo: bilo srečno!

Ležalne stole, vrtno stole, mize, vse moderno pohištvo dobavlja trdka

Cankar, Črnomelj

Drobna ljubljanska kronika

Kongregacija gospodičen in kongregacija učiteljev pri sv. Jožefu imata svoj redni shod v ponedeljek, 7. junija. Pridite vsi!

Drugi del rekolekcijske za gospe in matere v Lichtenurnu bo v četrtek, 10. junija, ob 8 zjutraj z nagovorom, skupno sveto mašo in obhajilom. Pridite!

Odsek za profilatsko zaščito mestnega poglavarstva se bo preselil v tehnični oddelek (Kresja), Ljubljana ul. 1. II. nad. soba 43. Zaradi preselitve odsek v ponedeljek 7. in v torek, 8. junija, ne bo posloval. Od srede, 10. junija, dalje pa vabimo hišne posetnike, da oddajo popisne pole za hišno zaščito A in B in načrte zaključijo v teh novih prostorih.

Vodstvo po razstavi v Jakopičevem paviljonu bo imel danes, 6. t. m., g. akad. slikar Stane Kregar s posebnim oziranjem na našo časopisno kritiko. Obenem opozarjamo, da je danes nepreklicno zadnji dan razstave. Pohitite z obiskom razstave moderne slovenske likovne umetnosti.

Sprejemni izpit za prvi razred gimnazije. Dne 7. junija se začne posebne instrukcije za sprejemni izpit v I. razred gimnazije. Temeljita in vestna učna priprava iz vseh predmetov po novih predpisih. Razlaga, po naviljanje tvarine, izpraševanje in strogo nadzorstvo. Poučeno je profesorji-strokovnjaki. Prijave se sprejemajo še v nedeljo popoldne in v ponedeljek ves dan. Lepi šolski prostori v središču mesta: Kongresni trg 2, II. nadstropje. Specijalne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole.

Prihodni komorni koncert, ki ga bo izvajal ljubljanski komorni trio, bo v petek, 12. junija, ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Trio, ki ga tvorijo violinist Albert Dermelj, čelist Cenda Sedlbauer in pianist Marjan Lipovec, bo izvajal na tem koncertu izredno izbrani, lep spored, ki ga tvorijo naslednja dela: Beethoven: Trio v c-molu op. 1 št. 3; Pizzetti: Septembarska rapsodija, in Dvorak: Dumky op. 90. Ljubljanski komorni trio je izredno lepim uspehom, kar je popolnoma naravno, saj so njegovi člani vsi priznani in odlični naši solisti. Na koncert Komornega tria opozarjamo. Predprodaja se bo začela jutri, v ponedeljek, v knjigarni Glasbene Matice.

Specijalne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole, Kongresni trg 2, II. nadstropje.

— Sprejemni izpit na škofjski gimnaziji v Ljubljani. Prošnje za sprejemni izpit za I. razred je treba nasloviti na ravnateljstvo in vložiti do 15. junija. Prošnji je priložiti cerkveni kolek za 3.80 lire. Priložiti je treba tudi zadnje izpričevalo in krstni list. Sprejemni izpit morajo delati učenci, rojeni v letih 1930-1933. V prošnji se je treba izjaviti, ali želi učenec delati izpit v poletnem ali jesenskem roku. Čas poletnega roka bo naznanjen pozneje. Vsa potrebna pojasnila dobite pri gospodu župniku. Priglasite se kmalu, ker imamo veliko manj prostora kot nekdanj! — Vodstvo zavoda sv. Stanislava, Baragovo semenišče, Bleiweisova 53.

— Ravnateljstvo I. ženske realne gimnazije sprejema prošnje za sprejemni izpit za gimnazijo dne 14. in 15. junija t. l. (Lichtenurnov zavod, dvorišče desno) od 8—11. Prošnjim, spisanim na taksem papirju za 6 lir in naslovljenim na ravnateljstvo, je priložiti rojstni in krstni list ter pričevalo o dovršeni ljudski šoli. V prošnji je tudi navesti izpitni rok (v juliju ali v septembru). Izpit v poletnem roku se bodo vršili od toka, 27. julija, dalje. Natančnejša navodila glede izpitov bodo objavljena na oglasni deski (Lichtenurnov zavod, dvorišče). — Ravnateljstvo.

Diplomirani dentist zobar

Vinko Slanovec

se je preselil

na Kongresni trg 5/I
poleg Kina „Matica“

Sprejema: 10-13 15-18. Izven teh ur po dogovoru

— Sprejemni izpit na IV. moški realni gimnaziji v Ljubljani se bodo vršili v poletnem in jesenskem roku. Učenci letnikov 1930, 1931, 1932 in 1933, ki imajo namen, da vstopijo v I. razred gimnazije, morajo ravnateljstvu do 15. junija predložiti na taksem papirju za 6 lir spisan in od očeta ali drugega namestnika podpisano prošnjo za pričetek izpita. V prošnji naj se navede, v katerem roku, v poletnem ali v jesenskem, bo učenec delal izpit. Prošnja naj bo opremljena s potrdilom upravitelja ljudske šole, da je učenec v šolskem letu 1942-43 obiskoval 4. odnosno 5. razred ljudske šole. Prošnji naj se priloži rojstni in krstni list in kakor hitro bo mogoče, tudi izpričevalo četrtga razreda ljudske šole. Dan in ura izpitov v poletnem roku bosta objavljena pravočasno.

— Učence, ki žele delati sprejemni izpit na uršulinski gimnaziji v Ljubljani, naj spišejo prošnjo na navadno polo papirja do 15. junija. Prošnji priloži: izpričevalo četrtga razreda ljudske šole, rojstni in krstni list ter 4 lire v denarju.

— Splošna bolnišnica v Ljubljani sporoča, da je sprejem bolnikov na ošesni oddelek zaradi obnavljanja del v postopu za daljšo dobo omejen na najnujnejše primere.

— Ginekolog dr. Vito Lavrič ne ordinira do 17. junija.

— Za nove osebne legitimacije vam izdela fotografije hitro in lito Foto Bem — Wolfova 6.

— Žegoza — Mali gospodar obveščata svoje člane, da 7. junija se ne bomo delili krmil. Kdaj se novo razdeljevanje prične, bo objavljeno v sobotnem in nedeljskem časopisu.

Razodetje sv. Janeza

nam v knjigi istega naslova razodeva naš škof dr. Gregorij Rožman

Skrivnostno razodetje sv. Janeza zanima danes pač vsakega, zato kupujte to knjigo, ki jo dobite po vseh knjigarnah. — Cena broširane knjige je 10 lir, v polpatno vezane pa 25 lir.

— Poverjenike Družbe sv. Mohorja, ki se kljub prošnjam še niso oglašili in še niso sporočili letošnjega števila udov, prav lepo prosimo, da to čimprej storo. V nasprotnem primeru ne moremo jamčiti za to, da bodo knjige dobili, kajti natisnili jih bomo samo za ude. Posamezniki, ki bi se še radi naročili na Mohorjevo za leto 1944 (za 20 lir štiri lepe knjige), se še lahko priglasijo v Mohorjevi knjigarni v Ljubljani, na Miklošičevi cesti 19.

— »Acitron« Vam nadomesti svoje citrone. Proizvod Laboratorija Zika.

— V pripravi lepih Medardovih dni. Dne 8. junija bomo praznovali sv. Medarda, dobrega vremenarja, o katerem pravi stari vremeniki rek: »Kakršno vreme na Medarda, takšno ostane 40 dni.« Lahko pričakujemo lepe

Medardove dneve, ko se je prve junijske dneve močno zloilo in je padlo obilo dežja, ki je bil prav blagodejen in je pomagal vsemu rastlinstvu k še bujnejšemu razvoju in razcvetanju. Jutra so še nekoliko hladna. V soboto zjutraj je toplota v mestu med zidovjem zaznamovana +7.8°C, na prostem pa je bilo, tako n. pr. pri vremenski opazovalnici na Opekarski cesti v Trnovem, samo +5.1°C. V petek je bilo že topleje kot prejšnji dan. Dnevna temperatura se je dvignila na +20.4°C. V soboto zjutraj je bilo jasno in sončno, brez megla. Barometer se je dvignil na 765.3 mm.

— Aromatizirana jedilna soda. — Proizvod Laboratorija Zika.

— Zahvala in priznanje! Na mojih posevkih, posebno na koruzi so mi povzročale vrane vsako leto neizmerno škodo. S posebej za to pripravljeno, inž. Prezlijevo zastupljeno vabo mi je letos uspelo vrane z mladitvi vred pokončati in tako rešiti prevažno letošnjo setev. Izrekan javno zahvalo in priznanje g. inž. Prezlije, pooblaščenemu agronomu, specialisti za rastlinske bolezni — fitopatologu, Ljubljana, Wolfova ulica 3 za ves njegov trud, posebej še za njegove številne poizkuse in s tem v zvezi za njegove osebne in tudi materialne žrtve.

— Jakob Kavčič, Ljubljana, Gradišče 5.

— Polži — fiziološki škodljivci so se pojavili. Na mnogih krajih v Ljubljani in okolici, kjer so nasadili veliko natiškega visoke

PISA

Pisa je bila ustanovljena kako stoletje pred Rimom. Je torej starejša od Večnega mesta. In ko je postala romanska, je bila nazvana »Colonia Iulia obsequens«.

Vsi, tudi oni iz oddaljenih krajev, so nazivali Pise »nagnjeni stolpe«, mnogi svojo slavno Stolnico, nekateri svoje Pokopališče.

No, združeni so Stolnica, Zvonik, Pokopališče na edinem trgu, celo na edinem travniku, kakor dragulji položeni na brezmejni blazini iz zelenega žameta: »travnik čudežev«, kakor ga je bil nazval Gabriele d'Annunzio, ki opevač razna italijanska mesta, ni hotel povzdigniti le njihove lepote, temveč je skušal izveličati iz njih notranjo melodičnost.

V resnici, če se vespoved razlikujejo med seboj italijanska mesta, velja za to v polni meri, ako bi ji hotel priklicati notranjo harmonijo: vse je harmonično, kar se razvija okrog njenih zidov, okrog reke ali morja, ki jo obdaja, ter svojega rastlinja, ki jo kraši.

Skozi Pise, prav kot skozi Firenzo, teče reka Arno, ki se izliva ne daleč v Tirensko morje.

Medtem ko Arno deli mesto Firenzo natanko na dva dela, je v Pisi on del, ki živi v resnici intenzivno, ki je »kratka« Pise, torej mesto, skrbno položeno na desnem bregu. Tu se vijejo v vijugah njena »tržišča«, tu se razvijajo njene trgovine, tu kipi duhovno življenje njene univerze, ki je slavna znana v vseh delih sveta; tu se nahajajo končno njeni najčistejši zakladi umetnosti.

Leži med Apenini in morjem, na neki čudoviti plodni ravnini. Pisa je med toskanskimi najzibavnejše mesto.

Širne ceste in enašni trgi; marmorne palače se bleste v soncu; cerkve nudijo najplemenitejši in najgenialnejši pečat toskanske umetnosti. Ravne, sončne obrežne ceste so bogate sijajnih palač. Tak vtis ti daje Pisa, ko si prekoračiš krog njene obzidja. Vtis jasnosti.

Kakor se more z višine njenega Zvonika (sloviti v stolpe, ki meri 54,50 m višine, je nagnjen za 4,265 m) uživati celotna čudovita panorama Apuanskih Alp, Apeninov, pogorja Pise in Livorna, morje z otoki Toskanskega otočja, skratka velik del Toskane; tako tvorijo dela umetnosti, zbrana v mestu, celotno vrednost toskanske umetnosti, ki je tu zastopana, lahko se reče vsa v svojem najboljšem genialnem razvoju.

Domovina Nikole Pisano (XIII. stol.) in Giovannija Pisano (XIV. stol.), to je dveh izmed največjih italijanskih kiparjev; čisto naravno, da je spričo tega vespoved v Pisi ostalo najboljšo izmed njenih del.

In zares, v katedrali, ki je iz čistega romanskega sloga, v latinski obliki, je slavna prižnica Giovannija Pisano, ki prikazuje enega najslajnejših momentov italijanskega genija.

Toda katedrala ni samo spričo tega pomemben spomenik. Pročelje na 52 kolon, ki tvorijo štiri vrste galerij, je delo Rainalda; v celoti daje občutek lahkonosti in veličastnosti.

V notranjosti moremo občudovati razen prižnice Giovannija Pisano tudi zelo lepo kupolo, ki jo je slikal Orazio Riminaldi, dalje kor, ločen od cerkve po veliki balustradi, ki je delo freskologa, s čudovitimi rezljanimi klopki, ter s freskami od Ghirlandaia, ki krasijo prav kor; kaj šele sveta Agneza, mojstrovina Andreja del Sarto; medtem ko na dnu glavne stene nudi slovit »Snemanje« križa od Sodoma našemu pogledu najgloblji prizor izmed vseh boleštno dramatiških prizorov, ki jih je ustvarila umetnikova domišljija.

Toda nihče, ki obišče stolnico v Pisi, ne pozabi obstati pred »slučko Galilejea«, ki je imela ravno v Pisi domovinsko poreklo (1564—1642).

Ko prideš iz stolnice, zadeneš na kresno kapelo, ki jo je prišel Pizane Diotisalvi l. 1153., končala pa Nikola in Giovanni Pisano. Tu je vreden občudovanja kresni studenec, delo Guida da Como; tu postojš, da slišiš dolg in muzikalen odmev s čudovitim učinkom, ko se v notranjščini prebujata naš glas.

In tam blizu je »Pokopališče« pri starinskem zidu utrdb iz XII. stol.

»Camposanto«, ki ga je prišel Giovanni di Simone leta 1278., oblikuje štirje hodniki ter notranje dvorišče. Dvorišče je ločeno od hodnikov s čudovito izdelanimi okni; zidovi hodnikov so sijajno freskani.

Prst pokopališča je z gorovja Calvario; bila je prenešana v Pise po kaznilnicah Republike.

Toda razen stolnice se nahajajo v Pisi še druge zelo lepe cerkve, izmed katerih omenjamo Santa Caterina, San Francesco, San Paolo a Ripa d'Arno, Santa Maria della Spina.

Privlačna in sladka Pisa je bila vedno cilj ljubimcev in pesnikov.

313

Izšel je najboljši roman hrvatskega pisatelja Avgusta Šenoe

»Zlatarjevo zlato«

Ta izvrsten roman je že za časa pisateljevega življenja izšel trikrat, kar je vsakakor izredno. Po njegovi smrti, to je od leta 1881 dalje, pa je izšel še v kakih 12 izdajah. Delo je prevedeno skoraj v vse svetovne jezike, celo v esperantski jezik. Vse to dovolj zgovorno priča, kako kvaliteten je roman.

Dejanje se vrši v Zagrebu in okoliških gradovih in sega tudi v slovenske kraje. Zgodba pa tvori prav za prav samo okvir za izživljanje zgodovine 16. stoletja. Osebe so zgodovinske, žive, risane s krepko roko, značaji pristni, polni ljubezni in sovraštva, ki je vladalo med tedanjim plemstvom, meščani in med kmeti. Pisateljev način pripovedovanja je razkošen, življenjski nazor veder, poln upanja in vere. Poglavitna pa je, kakor pri večini del tega pisatelja, ljubezen do domače zemlje, posebno pa do rojstnega mesta Zagreba.

Slovenci smo to delo imeli že enkrat prevedeno, toda knjiga je že zdavnaj pošla. Zato smo prepričani, da je »Slovenec« v knjizi »Zlato« ustregla svojim bralcem, ki jim je preskrbelo nov prevod z lepimi ilustracijami tega tudi pri nas že tako znanega dela.

Knjigo lahko kupite v vseh knjigarnah in trafikah.

SPORT

Službena objava N. Z.

Današnji nogometni spored v Ljubljani.

Iz službene objave Nogometne zveze št. 15 posnemamo, da je N. Z. potrdila prvenstvene tekme, odigrane 30. maja, in sicer: I. razred: Dopoldavoro t. t.: Hermes 0:2; II. razred: Zabjajak : Mladika 4:4; rezerve: Zabjajak : Vič 4:2; Mladika : Dopoldavoro t. t.: 10:0; mladinske tekme: Vič : Ljubljana 1:0; Mladika : Hermes 3:0 in Dopoldavoro t. t.: Mars 5:1.

Na isti seji je odredila N. Z. naslednji spored in urnik tekmovalstva za nedeljo, 6. junija: Igrišče Hermes v Šiški: ob 9.30 Hermes : Vič (mladina), ob 10.30 Hermes : Vič (rezerva), ob 14. Ljubljana : Dopoldavoro t. t. (mladina), ob 15. Vič : Korotan (prvenstvo II. razreda), ob 17.15 Ljubljana : Mars (prvenstvo I. razreda).

Igrišče Ljubljane: ob 10.15 Mladika : Korotan (rezerve).

Igrišče Marsa: ob 9.15 Mars : Zabjajak (mladina), ob 10.15 Dopoldavoro t. t.: Zabjajak (rezerve). Določnost službujočega odbornika bo vršil g. Markič Slavo.

Koledar prvenstvenih tekem dne 20. junija: I. razred: Ljubljana : Hermes, II. razred: Mladika : Vič, rezerve: Mars : Mladika, Vič : Ljubljana, Korotan : Dopoldavoro t. t. in Zabjajak : Hermes, Mladinske tekme: Dopoldavoro t. t.: Hermes, Zabjajak : Ljubljana, Vič : Mladika; službujoči odbornik g. Strah Janko.

Nogometna zveza je suspendirala do nadaljnjega naslednje igralce: Keržiča Zvoneta (Mladika), Baumgartnerja Bogdana in Sajovica Jožeta (Zabjajak) ter Nagodeta Dragota (Dopoldavoro t. t.). Imenovani se morajo zgledati na zaslivanje v ponedeljek, 7. junija, ob 17.30 v pisarni zveze. Z ukorom je kaznovan igralec Dopoldavora t. t. Kralj Aleksander.

Lahka atletika

Službene objave Lahkoatletске zveze št. 12.

Včlanjeni klubi. Doslej so včlanjeni v zvezo sledeči klubi: Moški odseki: Ilirija, Planina, Hermes, Vič, Gill. — Ženski odseki: Hermes, sportna sekcija Tobačne tovarne.

Sprememba tekmovalnega koledarja: Zaradi popraviljanja športnih igrišč za lahko atletiko

Največ pa pretrpi zaradi nje njen mali paž Marko. Vso svojo hudobijo izlije na ubo-

gega dečka. Kolikokrat mu je že izruvala cele šope las, a on ji še nikdar ni storil nič zalega.

Leta tečejo, princeska Marjetica je že velika, a prav tako velika je njena hudobija. Čim večja je, tem hudobnejša postaja.

ko je sprememba koledarja sledeča: Klubska moška prvenstva so prestavljena ob 6. junija na 20. junij. — Tekmovanje 12. junija je ukinjeno. — 4. julija ženska klubska prvenstva in izločilno moško pokrajinsko tekmovalstvo na 100 metrov. — Pokrajinska juniorska prvenstva so prestavljena ob 20. junija na 11. julija. — I. pozicijska klubska prvenstva (tekmovalstvo A oddelka) bo namesto 18. julija 1. avgusta. — Žensko tekmovalstvo za prvenstvo Ljubljane bo 25. julija.

Tekmovalne številke. Pri vseh tekmovaljih morajo imeti tekmovalci pripete startne številke na prsih, le pri tekih do vključno 200 m morajo imeti številke na prsih in hrbtu. V primeru, da prireditelj nima dvojnikov teh števil, imajo lahko tekmovalci samo eno številko, toda ta mora biti na hrbtu.

Ali ste že naročili na Slovenca?

Vsak naročnik zavarovan

PO VAŠI ŽELJI
VAM IZDELA

KNJIGOVEZNIKA LJUDSKE TISKARNE

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA 6/II

CENE SO SKRAJNO NIZKE! POSLUŽITE SE JIH!

v svoji ertalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi

vsa druga knjigoveška dela posebno razne vezave v raznih velikostih od preprostih do razkošnih oblik v vseh barvah. Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic, šolskih torbic in sličnih, pasov, denarnic, kovčkov in drugega asajenega galanterij, blaga

Vam nudi te predmete vedno v lepih, okusnih in modernih oblikah vsaki čas.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je po dolgotrajni mučni boleznii za vedno zapustil gospod

Anton Sucher

revizor C. E. Z. v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 6. junija 1943, ob pol petih popoldne z Zal, iz kapelice sv. Petra na pokopališče k Sv. Križu. Maša zadušnica bo darovana 11. junija ob 6 v župni cerkvi Sv. Petra. Ljubljana, dne 5. junija 1943.

Zalujoči ostali

Po dolgi in hudi boleznii nas je zapustila naša predraga nepozabna hčerka, sestra, svakinja, teta, gospodična

Alojzija Kopač

Pokopali jo bomo v nedeljo, dne 6. junija 1943, ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina cesta II/22. Ljubljana, dne 5. junija 1943.

Alojziji, oče: Frančiška, mati: Albin, brač: Antonija, svakinja: Marinka, Anka, nečakinja ter ostalo sorodstvo.

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

»Ah, trpke so in sladke hkrati kakor kraški teran! Kleni grmiči, kleni sadeži!»

Ko je nalomil vejice z rdečimi drnami, se je spomnil časov, ko je hodil semkaj po palice za bezgove pihalnik. — Dolgo je že od tega, si je mislil. Takrat sem bil še sanjavi otrok, zdaj pa se bom ženil... Kdo ve, ali bodo tudi bodoča leta tekla tako hitro? Ali bodo tudi moji fantiči prihajali semkaj po rumeno cvetje za butare na cvetno nedeljo in po krepke kline za pihalnike?

Šibko jesensko sonce je pošiljalo svoje žarke na domačijo Andraževih, ki je ležala dva streljaja niže v rebr. Ob Radolni, ki teče skozi šentlovrensko planoto naprej proti Dravi, se je svetlikalo rdečkasto rumeno listje na vrhah. Potok ni bil več tako čist in bister kakor spomladi in poleti. Utrujeno se je valil čez polja kakor da bi bil preveč obtožen z milijoni jesenskega listja. Samo tu pa tam se je posvetil srebrno-rdečkast valček.

Sadovnjak okrog domače hiše je bil že obran, če izvzamemo hruske in dvojce, troje jablan. Na vsakem drevesu je pustil Matevž petero, šestero sa-

dov; zaradi lepšega in ker so toliko slajši, če jih sklestiš o vseh svetih ali pa če naletiš nanje na tleh med suhim listjem.

Nenadno je razširil roke, kakor da bi hotel objeti ves svet, ki mu je bil dan naprej za otroška leta in zdaj vdruživ, na pragu fantove zrelosti. V levici je držal tinske vejice in v desnici drevce.

»Samo, da me ne boš nekoč tepel, dobri Bog, ko si mi podiril toliko srečo! Predno bo zima, bo dobil dom Andraževih dušo, ki je tebi prav tako všeč kakor meni. O, saj veš, da ti je všeč Majda Vorinova, deklica vedrega obraza in dobrega srca! In tudi to vem, da bo treba garati, da bo nečemu bitju pri nas tako lepo kakor kjerkoli. Odmaknjeni smo v zaprto dolino in v breg, ki se končuje v gozdovih, vendar bodi stokrat zahvaljen za svet, ki si nam ga namenil. Na tehle rokah jo bom nosil in ji razkazoval lepoto vsega, kar si nam podaril. In ko bo vse videla, bo šutila z vsakim drevesom, z vsako pedjo zemlje; takrat bo vedela, da nas imajo rad, nas šentlovrenčane. — — —

Premotilo ga je, ko je prejenjalo,

klokotanje pred hišo. Tam so se pojavile ženske in mu mahale z belimi robci. Bile so hčere sosedov in domače dekle, ki so trle lan. Matevž je za hip zardel; toda saj niso vedele in tudi slutiti niso mogle, koga je imel v mislih.

Urhni nog je pridrvel do doma, preskočil plot in začel deliti ženskam pozdrave s sosenožci. Zofiji je nalašč v usta trpkih drn, da ne bo preveč sladko govorila in mešala Korlana, drugim je dal lesničkov. Katarina, nekdanja Cirilova nevesta, je dobila tri pesti lesničkov in še šop tise povrhu. Kriji je živahno pognala po žilah, ko je čutila njegovo roko in ko se je zavedla njegove ljubke pozornosti.

Ko so trlice spet začete z drobljenjem lana, se je že zibal Matevž pod vrhom drevesa in obiral rumeno sadje. Z naglico so mlatile po trlih biljkah, ki so jih sproti prinašali s sušilnice. Katarina se je večkrat ozrla po fantu na hruski in globoko vzdihnila. Stiskala je zobe ter si prizadevala, da bi zadržala roso v očeh, zakaj njene misli so postajale otožne. Tak je, kot je bil Ciril, si je mislila, samo bolj vesel je in bolj zgovoren. Ciril je bil tihi. Ampak, kako naj ne bi bil vesel! Nicesar njma, kar bi mu težilo srce; domačija je pripravljena in čaka nevesto. Morda bo gospoška in naduta, da me še pogledala ne bo, revico, ki me imajo pri hiši vsi radi. In če ne bo preveč mehkužna, bo morda spala

ravno na platnu, katero danes pripravljamo.

Od časa do časa je prišel Matevž mimo trlice z zvrhanima košarama sadnega sadja. V shrambi ga je pazljivo postavljala na muhe. Nekatere hruske je tehtal in si jih ogledoval vedno iznova, zakaj svojim lastnim očem ni mogel verjeti, da more dati, staro drevo tudi tako lepe sadje. Kakor otroške glave so bile nekatere debele; na rumeni koži se je svetlikalo nekaj rdečkastih lis. Površno je pregledal police in ocenil, da mora biti tam že čez dva tisoč sadežev.

»Dovolj jih bo za Andraževe, pa za prijatelje in še za Ančine otroke po vrhu!»

Za konec obiranja si je prihranil one na vrhu drevesa, kjer so imele največ sonca. Bile so tako krasne, da jih je gledal kakor najlepše očnice v peščevju. Veje so se začele šibiti. »Jezus, Marija!« je zakricala Zofija, ko ga je zagledala zibajočega se v šibkem mladj.

Matevž je pozabil na to, da je samo na drevesu; v njem se je prebuhla strast planinca, ki so mu naloge tem ljubše, čim bolj so videti tvezane. Nekoč je stikal v skalah za najlepšimi planinskimi cvetovi, zdaj pa ga je mikalo, da bi s podobnimi občutki obral rumene sadeže vse do zadnjega. Iztegoval je roko in drhtel v borbi z ravnovesjem in s šibkimi vejicami. Srce

mu je utripalo kakor da bi visel med črmi nad prepado. Naposled je počilo in v tistem hipu je začel padati. Trlice so zakricale v strahu in se spet oddahnilo, zakaj fant se je ujel z rokami na niže ležeči veji in se kakor vervečka pognal k deblu. Spet je bil na varnem. Na tla je cmoknila samo košara z debelimi rumenimi hruskami. Skoraj vse so se razpočile, iz njih pa se je cedila sladka dišeča tekočina.

Se enkrat se je splazil v vrh ter iztegoval roko tako dolgo, dokler niso ostale v krošnji samo olajšane veje z napol posušenim listjem. Mašil je hruske kar v žepe in za platneno srajco. Še košaro je prišel med dekleta ter jim ponujal sladkosti drevesa. Z obira mu je lil pot, po bradi pa so se mu cedili medeni sokovi, zakaj trlice je učil, kako je treba jesti. Rade so ga posnemale in vsem je bilo prav, da je padla košara z drevesa. »Na, Katarina!« je dejal in privlekel iz žepe dvojce najlepših. »Domov ju nes, da ju boš pokazala očetu in materi.«

Konec novembra je zapadel v gorah prvi sneg. Ptice selivke so že odletele v tuje kraje in ostali so samo še vrabci, strnadi, kosi, škorci in vrane. Narava se je odpravljala k zimskemu počitku. Živali, ki so ostale na polju in v gozdu, so se tako zredile, da so postale skoraj okorne in lene.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 5

V kirurgovem vedenju in v njegovem glasu se ni nič izpremenilo, toda na lcu se mu je opazila nekakšna hladnost, katere ni mogel prikriti. Prinesel je bolniku pipo in tobak ter oboje položil na mizo. Nato se je sklonil h Kentu in poslušal utripanje njegovega srca. Posebno pazljivo je poslušal temu, kar je nazival »zvok«: pozorno je pazil na utripanje oteklina na žili.

»Zdi se mi, da še sam slšim to utripanje od časa do časa«, je rekel Kent. — »Ali se je že kaj poslabšalo? Mislim, da se je.«

Cardigan je priklimal.

»Kajenje pa lahko krizo le še pospešic — je rekel. — »Sicer pa, če ti ugaja...«

»Ni vredno truda; hvala lepa, moj dragi« — je odgovoril Kent, stegnil roko ter vzel pipo in tobak. Napolnil je pipo in Cardigan mu jo je prižgal. Prvih po dveh tednih se je zopet dvignil oblak dima iz mladenčevih ust.

»Brigada odhaja na sever — je pristavil nato.

»Tja do Mackenzieja — je odvrnil Cardigan. — »Dolga pot.«

»Najlepše popoldvanje na sever. Pred tremi leti sva jaz in O'Connor napravila to pot s Follet-temo opremo. Ali se še spominjaš Folletta in Ladouceurja? Nenavadna zgodba... Oba sta ljubila isto mladenko, toda ker sta bila dobra pri-

jatelja, sta sklenila rešiti to vprašanje s plavalno tekmo v Vrtincu smrti. Zmagal bi tisti, ki bi prišel prvi. Follette je prvi prišel iz Vrtince, toda bil je mrtev: radi udara ob skalo si je razbil glavo. Ladouceur pa še do danes ni poročil mladenke; pravi, da ga je Follette premagal in zato poroka ne bi bila v skladu z dolžbami tekmovalca. Ni hotel vznemirjati mrtve duše... Res nenavadno...«

Umolknil je in prieluhnil. Približevali so se koraki, ki jih je prav dobro poznal: bili so O'Connorjevi. Cardigan je stopil k vratom in jih odprl. O'Connor je stal pred vrati in ravn. hotel »pr-kati. Cardigan je odšel iz sobe; prijatelja sta ostala sama. Obiskovalec je v eni roki držal škafico smodk, v drugi pa šopek rož živordeče barye.

»Oče Layonne mi je to dal, ko sem šel sem — je pojasnil in položil cvetje na mizo. — »Jaz pa... No, prekršil sem pravila službe in prišel sem, da bi ti nekaj povedal. Jimmy. Nikoli v svojem življenju nisem rekel, da si lažnivec, toda sedaj pravim, da si.«

Vzel je Kentove roke in jih stisnil; držal jih je med svojimi z gesto, ki je dokazovala prijateljstvo, ki ga ni bilo mogoče uničiti. Kent se je zganil, toda bolečina zaradi strtega ponosa mu je nekako ugajala. Bal se je že, da se je tudi O'Connor — kakor Kestdy — pod težo razmer obrnil proti njemu. Nato je na prijateljev obraz opazil nekaj nenavadnega, kajti O'Connor, ki ga je le redko moglo kaj razburiti, je bil sedaj vidno vznemirjen.

»Ne vem, kaj so rekli drugi, ko si ti podajal svojo izpoved, Kent. Mogoče sem jaz videl več kot drugi, ker sem poldrugo leto bil s teboj na

potovanju. Pravim ti, da si lagal. Kaj naj pomeni torej ta tvoja igra?«

Kent je skoraj zastokal.

»Ali naj zopet iznova začnem vse pripovedovati?« — je nejevoljno vprašal Kent.

O'Connor je začel hoditi sem in tja po sobi ter se včasih ustavil. Takšno vedenje je bilo Kentu že znano; O'Connor se je vedno tako vedel, kadar je šlo za to, da reši kakšen vznemirjač problem.

»Ti nisi ubil Johna Barkleya« — je vztrajal O'Connor. — »Tega jaz ne verujem, in nadzornik Kestdy tudi ne. Vendar... najbolj čudno je pri tem...«

»Kaj?«

»Da je Kestdy začel z nepojmljivo naglico delati na podlagi tvoje izpovedi. Ne vem, če je to v skladu s predpisi, on pa vendar tako dela. Zato bi pa jaz sedaj rad vedel — še nikdar v svojem življenju nisem želel tako izvedeti kake stvari — ali si res ti ubil Johna Barkleya.«

O'Connor, če ne veruješ človeku, ki je na smrtni postelji, ti moram reči, ... — da nimaš velikega spoštovanja pred smrtjo. Ali se ti ne zdi?«

»To je teorija, na katero se opira zakon, toda včasih se zgodi, da niti ta teorija ni pravilna. Toda povej mi vendar: ali si ti to storil ali ne?«

»Da, jaz sem to storil.«

O'Connor se je usedel. Z nohtom je razparal papir, nalepljen okrog škafice s cigaretami in jo odprl.

»Ali te kaj moti, če kadim?« je vprašal. »Čutim potrebo po smotki. Že od jutraj sem ves iz sebe zaradi dogodkov, ki jih nisem pričal-

koval. Povej mi: ali imaš kaj proti temu, če ti stavim nekaj vprašanj o dekletu?«

»O dekletu?« — je ponovil Kent. Dvignil se je, oprl na blazine in začuden gledal O'Connorja. — »O kakšnem dekletu?«

O'Connor je instinktivno pogledal prijatelju v oči.

»Vidim, da je ne poznaš,« — je rekel in si prižgal smotko. — »Tudi meni je popolnoma neznan, še nikdar je nisem videl. Prav radi tega se čudim nadzornikom ravnarju. Nenavadna zadeva, ti pravim. Ko si ti govoril, je bilo jasno, da ti ne verjame; ves je bil iz sebe in je želel, da ga spremim do njegovega strnovanja. Zile na vratu so se mu napele; bile so debele kot moj mezinček. Nato je nenadoma izpremenil mnenje in rekel, da morava iti v urad. To se je zgodilo na poti, ki gre skozi topolov gozdček. Tam se je pojavila »ona«. Saj veš Kent, jaz se ne brigam mnogo za dekleta in bi bil nesposoben, če bi ti hotel opisati komu je podobna. Stala je tam, nekaj metrov pred nama. Čutil sem, da me je njena pojava nenadoma ustavila, kakor da bi me zadel strel iz samokresa. Tudi nadzorniku se je enako godilo; celo slišak sem, da je zastokal, kot da bi ga kdo sunil. Ne da bi ti mogel povedati kakšno obleko je imela, kajti še nikdar nisem videl takšnih oči, takšnih las in takega obraza, obstal sem kot vkopan in gledal kot tele v nova vrata. Ona se, zame sploh ni zmenila, kot da bi sploh bil breztelesen in neviden duh. Nepremično je zrla v Kestdyja in mu sledila z očmi; nato je šla mimo nas. Nihče izmed nas treh ni izpregovoril niti besedice. Šla je tako blizu mene, da bi se je mogel z roko dotakniti, toda ona je neprestano strmela le v Kestdyja.

Življenje in delo Nedičeve Srbije

Vodilna misel politike sedanje srbske vlade: »Vse mora postati spet zdravo, pošteno in častno ko pred letom 1912«

»Vse mora postati spet zdravo, pošteno in častno ko pred letom 1912« — te besede srbskega ministrskega predsednika, generala Nediča, se lahko smatrajo kot vodilna misel politike sedanje belgrajske vlade, pravi belgrajski opazovalec v svojem poročilu, ki ga v eni svojih zadnjih številkih prinašajo »Le Utišne Notizie.«

Resno svarilo

Stroga Nedičeva obsodba šole, ki je bila vzgojila rod brez časti in discipline — nadaljuje omenjeni belgrajski opazovalec — obnovitev kazni batinanja, obglavljanje komunističnih upornikov in številna druga znamenja kažejo, da se Srbija obrača spet k tistemu patriarhalnemu in verskemu konservativizmu, čigar zastopniki so zlasti stari častniki in pravoslavna Cerkev, čeprav je v njej tudi nekaj takšnih ljudi, katerih načela in politične smeri grede tja do levičarskega mednarodnega socializma. Nedičeve besede niso toliko kak politični program kakor vrnitev k neki obliki življenja. To zato, ker razprti je med strankami in tajno rovarjenje, ki ima namen zaneti v »sosednjih deželah krvave spopade s pomočjo tolp, ki bi ropale, ne bi moge predstavljati priporočljivega vzorca za Novo Srbijo.

Opore sedanje vlade

Tudi druga opora vlade — Ljotičev »Zbor«, izhaja iz istih konservativnih načel, čeprav skuša sestaviti načrt za obnovo dežel. Organizacija »Zemlja in selo«, ki je zajela vse vasi, »Delovna skupnost«, ki bi jo lahko primerjali s podobnimi delavskimi organizacijami v avtoritativnih državah, ter »Delovna služba« delujejo po teh smernicah in so se jim pridružili tudi vodilni ljudje pri gibanju »Signale«, majhni skupini, ki se je odrekla svojemu značaju, da bi brezpogojno in dejavno sodelovala z vlado.

Na strani vlade so slednjič tudi pripadniki skupine bivšega ministrskega predsednika Stojadinovića, ki je sedaj v angleški internaciji, čeprav so bili pri spremembi vlade novembra lanske leto potisnjeni bolj na stran, če jih primerjamo s pripadniki Ljotičevega »Zbora«.

S to koncentracijo srbskih sil okrog vlade se je prej prepiralo nič manj ko osemnajst strank.

politični položaj znatno poenostavil

Da se sedanji voditelj pri svojem delu niso omejili samo na ukrepe upravnega značaja, dokazuje na stotine kmetijskih tečajev, ki jih prireja v Belgradu pod pokroviteljstvom generala Nediča in ki se vsi končujejo potem z obiskom pri predsedniku vlade, poleg tega pa to dokazuje tudi na tisočeh shodov po deželi, na katerih oni, ki so se bili udeleževali tečajev, v srbski prestolnici, govore sami ali pa v družbi vplivnih zastopnikov o novih političnih smernicah.

Toda besedi »učiti se« in »pozabiti« tudi tu nimajo za vse enakega pomena. To se nanaša zlasti na notranjepolitična vprašanja.

V boju proti komunizmu

ki ga je razširila Moskva, podpiral pa London, — pravi dalje italijanski opazovalec političnega življenja v Belgradu — komunizmu, čigar revolucionarni poskus leta 1941 in v začetku 1942 so preprečile nemške čete s podporo Nedičevih čet (orožništva, četnikov in prostovoljcev iz »Zbora«) ter bolgarskih oddelkov, je vlada brez dvoma dosegla znatne uspehe, ki jih je v psihološkem oziru olajševalo dejstvo, da so se skupine banditov vrgle na nezasišene okrutnosti, ki so jih uganjale ne samo nad političnimi nasprotniki, temveč tudi nad miroljubnimi delavci, ki se jim niso hoteli pridružiti. Če so torej poskušali te tolp, da bi motile red, tu brez pomena, igrata brez dvoma njihovo zadržje in propagandno delo svojo vlogo.

Dve vrsti narodnjakov

Če boj proti komunizmu temelji na povsem jasni in določni etični podlagi tudi pri svojem poskusu, da bi se skril pod krinko narodnjaštva, je znatno težavnejše zavzeti narodno skupine Draže Mihajlovića, čeprav bi bila lahko očitna razlika med stališčem, ki je naklonjeno novi Evropi ter stališčem Angležev in Amerikancev.

Srbski časopisje je ob priliki vidovdanskega praznika, ko se je spominjalo bitke na Kosovu, v kateri se je car Lazar rajši odločil za »nebeško kraljestvo, kakor pa za kraljevanje na zemlji«, prišlo do zaključka, da mora srbski narod v tem duhu pristopiti k novi Ev-

ropi in z njo sodelovati. A tudi general Mihajlović se sklicuje na duha carja Lazarja in na misel na »nebeško kraljestvo«, da bi v svojih letakih spodbudil ljudstvo na boj proti novi Evropi. Obe skupini se torej predstavljata kot nacionalistični. Prvi gre za razmah, ki bi šel daleč preko meja resnične narodne sile. Zastavila si je nalogo, zagospodovati nad Balkanom, pa naj si to gospostvo pridobi s kakršnim koli zakonitim ali nezakonitim sredstvom. V sebi skriva kljub vsem navideznim nasprotjem nevarnost, da se združi celo s komunizmom, če bi ji le lahko služil kot sredstvo za doseganje njenih ciljev. Zadržuje, če omenimo le sklenitev zveze med »Crno roko« in anarhističnimi socialisti.

Druga skupina pa hoče srbsko državo kmetov na narodni podlagi, ne da bi točno opredelila to svoje načelo. Temeljna razlika med obema skupinama se lahko vidi, čeprav ne preveč jasno, v nesoglasju med imperialistično in jugoslovansko zamisljo »Crne roke« ter konservativnimi srbsko-monarhističnimi zamislmi »Bele roke«. Ti dve tajni predvojni organizaciji sprito osebnih vezi še vedno pritiskata na politično življenje v Srbiji.

Med vs